

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 600/2014-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. marca 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Advokátska kancelária, Farská 40, Nitra, pre namietané porušenie jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia v sume 518,77 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšedem

centov) právnenému zástupcovi sťažovateľa, advokátovi JUDr. Pavlovi Gráčikovi, Advokátska kancelária, Farská 40, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Trnave je p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 518,77 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšedem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v tvare [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 600/2014-31 z 9. decembra 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „dohovor“) sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal 21. januára 2014 návrh na povolenie obnovy konania v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 T 57/2008, kde bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody na základe aplikácie tzv. asperačnej zásady v zmysle § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), a to v celom znení

tohto ustanovenia, ktoré bolo platné a účinné v čase ukladania trestu, t. j. aj za uplatnenia tohto ustanovenia v časti za bodkočiarkou, ktorá bola na základe nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 vyhlásená za nesúladnú s čl. 1 ústavy.

Okresný súd svojím uznesením sp. zn. 30 Nt 12/2014 z 25. marca 2014 podaný návrh na povolenie obnovy konania podľa § 399 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol. Sťažovateľ napadol uznesenie okresného súdu sťažnosťou, v ktorej poukazoval na spomínaný nález ústavného súdu, ako aj na naš reflektujúce stanovisko Trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013 (ďalej len „stanovisko najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 44/2013“) vydané pre účely zjednotenia výkladu a aplikácie ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého *„Ak je podaný návrh na povolenie obnovy konania vo veci, ktorá sa skončila právoplatným rozhodnutím, ktorý vychádza zo skutočností predpokladaných v ustanovení § 41 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu, je splnenie podmienok konania konštatované už v tomto ustanovení. Preto súd nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 41 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.“*. O podanej sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014, ktorým ju podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014 boli porušené jeho označené základné práva garantované ústavou a práva garantované dohovorom. Sťažovateľ takto argumentuje:

„V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.11.2011, sp. zn. PL. US 106/2011 v spojitosti so zjednocujúcim stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.11.2012, Tpj 44/2013 je zrejmé, že v mojom prípade nie je naplnená ani jedna z podmienok odôvodňujúcich postup súdu smerujúci k odmietnutiu návrhu na povolenie obnovy konania.“

Prvou podmienkou, na ktorú sa odvolával Okresný súd Trnava je nenaplnenie podmienok obnovy konania podľa ustanovenia § 394 ods. 1 TP. V tomto prípade však s prihliadnutím na vyššie uvedený nález Ústavného súdu SR ako aj s prihliadnutím na zjednocujúce stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nie je možné absolútne prihliadať na to, či sú splnené podmienky obnovy konania uvedené v ustanovení § 394 ods. 1 TP, nakoľko v znení ustanovenia § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii ÚS, je splnenie podmienok obnovy konania priamo konštatované. Preto súd už neskúma splnenie iných podmienok uvedených v ustanovení § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania je povinný povoliť s ohľadom na naplnenie hypotézy vyplývajúcej z ustanovenia § 41b zákona o organizácii US SR.

S prihliadnutím na konkrétnosti tohto prípadu nie je možné ani len uvažovať o tom, že by bolo potrebné skúmať naplnenie podmienok obnovy konania uvedených v ustanovení § 394 ods. 1 TP, a to či už pri podaní pôvodného návrhu na obnovu konania alebo neskoršieho návrhu na povolenie obnovy konania, nakoľko podmienka obnovy konania bola daná, avšak vyplývala nie zo znenia ustanovenia § 394 ods. 1 TP, ale zo znenia ustanovenia § 41b zákona o organizácii US. Ani pôvodný návrh nebol podávaný z dôvodu predpokladu o naplnení podmienok obnovy konania podľa ustanovenia § 394 ods. 1 TP, ale rovnako ako neskorší návrh, práve z dôvodu naplnenia podmienky uvedenej v ustanovení § 41b zákona o organizácii US. Z uvedeného dôvodu nie je možné považovať za naplnenú podmienku odmietnutia návrhu, ako sa tejto venujem v nižšie uvedenom texte, pretože súdy (prvostupňový súd ako aj sťažnostný súd) neboli oprávnené zamietnuť môj pôvodný návrh na povolenie obnovy konania a následne zamietnuť moju sťažnosť a neboli ani oprávnené odmietnuť môj neskorší návrh na povolenie obnovy konania a následne zamietnuť sťažnosť proti takémuto rozhodnutiu.

Druhou podmienkou, na ktorú sa odvoláva Okresný súd Trnava v súvislosti s odmietnutím návrhu na povolenie, je tá skutočnosť, že svojím opakovaným návrhom na povolenie obnovy konania zo dňa 21.01.2014, som poukazoval len na tie isté skutočnosti, na ktoré som poukazoval už v znení svojho pôvodného návrhu na povolenie obnovy konania, ktorý bol Okresným súdom Trnava zamietnutý uznesením zo dňa 28.05.2013, sp. zn. 3Nt/25/2013. Táto argumentácia je vzhľadom na fakty uvedené vo vyššie uvedenom

odseku irelevantná. Irelevantnosť argumentácie spočíva v tom, že nie je možné uplatniť postup podľa ustanovenia § 402 ods. 2 TP v spojitosti s ustanovením § 399 ods. 2 TP, nakoľko ja som ani svojim pôvodným návrhom a ani následným návrhom na povolenie obnovy konania zo dňa 21.01.2014 nepoukazoval na splnenie podmienok obnovy konania v zmysle ustanovenia § 394 ods. 1 TP, ale na splnenie podmienky v zmysle ustanovenia § 41b zákona o organizácii ÚS. Preto keďže zákon vyžaduje ako predpoklad odmietnutia návrhu na povolenie obnovy konania predchádzajúce zamietnutie z dôvodu nenaplnenia podmienok uvedených v ustanovení § 394 ods. 1 TP, ktoré však v mojom prípade netvorí samé o sebe právny nárok na povolenie obnovy konania, pri dodržaní zákonných predpisov nemohlo dôjsť k odmietnutiu návrhu na povolenie obnovy konania, nakoľko v mojom prípade nebol súd povinný a ani oprávnený skúmať dôvody obnovy konania podľa ustanovenia § 394 ods. 1 TP, resp. bol povinný prihliadať na iné dôvody pre povolenie obnovy konania - konkrétne dôvody podľa § 41b zákona o organizácii ÚS.

Trestný poriadok nijako neobmedzuje podanie návrhu na povolenie obnovy konania čo do počtu takýchto podaní. Jediný následok opakovaného podania návrhu na povolenie obnovy konania s ktorým Trestný poriadok počíta, vyplýva zo znenia ustanovenia § 402 ods. 2 TP, kde sa uvádza, že je možné odmietnuť návrh na povolenie obnovy konania pre prípad, ak ide o opakovaný návrh na povolenie obnovy konania, pričom v jeho znení nie je uvedená žiadna nová skutková okolnosť, ktorá by mohla privodiť povolenie obnovy konania, a to všetko navyše za toho predpokladu, že pôvodný návrh na povolenie obnovy konania bol zamietnutý z dôvodu podľa ustanovenia § 399 ods. 2 TP, t.j. z dôvodu že neboli splnené podmienky pre povolenie obnovy konania v zmysle ustanovenia § 394 ods. 1 TP. Trestný poriadok však nekladie žiadne podmienky pre opakovanie návrhu na povolenie obnovy konania pre prípad, že podmienky (dôvody) obnovy konania vyplývajú z iného zákonného ustanovenia, než je ustanovenie § 394 ods. 1 TP. Preto aj pre prípad, že by bol môj návrh na povolenie obnovy konania zo dňa 21.01.2014 len opakovaním môjho pôvodného návrhu na povolenie obnovy konania, nebol vzhľadom na uvedené skutočnosti vytvorený žiadny legislatívny priestor pre odmietnutie návrhu na povolenie obnovy konania, nakoľko boli splnené podmienky pre povolenie obnovy konania vyplývajúce zo znenia ustanovenia § 41b zákona o organizácii ÚS a práve s ohľadom na túto právnu normu som si

podával svoj návrh na obnovu konania, resp. práve na túto právnu normu mal súd v zmysle zásady iura novit curia prihliadnuť. Na tomto základe potom nemohol súd poukazujúc na § 402 Trestného poriadku odmietnuť návrh na povolenie obnovy konania na základe § 399 ods. 2 Trestného poriadku, tak ako to v mojom prípade urobil, a to logicky z dôvodu, že ust. § 399 ods. 2 TP sa týka prípadu zamietnutia (keď sa postupuje podľa § 402 ods. 2 TP tak odmietnutia) návrhu na povolenie obnovy konania, ak sa nezistia podmienky obnovy konania podľa § 394 TP a netýka sa prípadu zamietnutia (odmietnutia) návrhu na povolenie obnovy konania z iných dôvodov ako sú uvedené v § 394 ods. 1, teda ako je tomu v mojom prípade konkrétne z dôvodov podľa § 41b zákona o organizácii ÚS.“

Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014, označené rozhodnutie, ako aj predchádzajúce prvostupňové rozhodnutie zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadril krajský súd listom sp. zn. Spr. 48/15 z 2. februára 2015, v ktorom uviedol: *«Uznesením tunajšieho krajského súdu pod sp. zn. 3 Tos/55/2014 zo dňa 25.03.2014 bola sťažnosť odsúdeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu OS Trnava pod sp. zn. 3Nt/12/2014 zo dňa 25.03.2014, podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietnutá. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že postup okresného súdu zamietajúceho návrh na povolenie obnovy konania v trestnej veci OS Trnava pod sp. zn. 4 T/57/2008 odmietajúci podaný návrh odsúdeného, vyhodnotil za správny, keďže nezistil podmienky obnovy konania v zmysle § 394 Tr. por. V prípade odsúdeného [REDAKOVANÉ] sa pritom jednalo o podanie návrhu na obnovu konania vo veci, ktorej už raz tento (okresný súd) podanému návrhu nevyhovel. Išlo o uznesenie OS Trnava pod sp. zn. 3Nt/25/2013 zo dňa 28.05.2013.*

V zmysle ust. § 402 ods. 2 Tr. por. návrh (na obnovu konania) z dôvodov uvedených v § 399 ods. 1 môže súd odmietnuť aj na neverejnom zasadnutí. Z dôvodu uvedeného v § 399 ods. 2 Tr. por. môže návrh odmietnuť na neverejnom zasadnutí iba v tom prípade,

ak návrh uvádza tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh na novo podaný je len jeho opakovaním.

Na tejto skutočnosti podľa názoru vysloveného uznesením krajského súdu nemení nič ani skutočnosť vydania stanoviska trestného kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.11.2013 pod číslom Tpj 44/2013. Samotné stanovisko pôsobí zásadne „pro futuro“ a teda nemožno podľa neho postupovať „zo spätnou účinnosťou“.

Zohľadňujúc vyššie naznačené skutočnosti ako i princíp zásadnej nemennosti právoplatných súdnych rozhodnutí navrhujem ústavnú sťažnosť podanú odsúdeným [REDAKOVANÉ] ako nedôvodnú odmietnuť.»

Krajský súd vo svojom vyjadrení z 2. februára 2015, ako aj právny zástupca sťažovateľa v stanovisku doručenom ústavnému súdu 6. marca 2015 uviedli, že netrvajú na verejnom ústnom pojednávaní.

Sťažovateľ v stanovisku zo 6. marca 2015 zároveň zotrval na dôvodoch podanej sťažnosti a svoju argumentáciu opätovne zrekapituloval. Sťažovateľ uviedol, že ustanovenie § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde je svojou povahou lex specialis vo vzťahu k ustanoveniu § 394 ods. 1 Trestného poriadku, preto nie je možné, aby sa návrh na povolenie obnovy konania podaný z dôvodov podľa označeného špeciálneho zákonného ustanovenia posudzoval z hľadiska naplnenia náležitosti podľa ustanovenia § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Z tohto dôvodu potom podanie, hoci v poradí druhého návrhu na povolenie obnovy konania opätovne založeného na dôvodoch podľa ustanovenia § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde, nemôže byť zamietnuté s odkazom na aplikáciu ustanovenia § 399 ods. 2 Trestného poriadku, keďže táto zákonná norma sa týka posudzovania podmienok obnovy konania len podľa ustanovenia § 394 Trestného poriadku, a nie aj podľa spomínaného osobitného zákonného ustanovenia § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014, ktorým tento zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 30 Nt 12/2014 z 25. marca 2014, ktorým okresný súd zamietol sťažovateľom podaný návrh na povolenie obnovy konania v trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 4 T 57/2008, kde bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody na základe aplikácie tzv. asperačnej zásady.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má práva na slobodu a osobnú bezpečnosť.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Predmetom sťažnosti, ktorú ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 600/2014-31 z 9. decembra 2014 prijal na ďalšie konanie, je posúdenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu z hľadiska interpretácie a aplikácie zákonných noriem vzťahujúcich sa na sťažovateľovu trestnú vec. Ústavný súd sa tak zaoberal otázkou splnenia podmienok obnovy konania v sťažovateľovej trestnej veci, a to vo vzťahu k záverom nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 21. decembra 2012 pod č. 428/2012 a ktorým ústavný súd rozhodol, že v ustanovení § 41 ods. 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „*súd uloží páchatelovi trest nad 1/2 takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody*“ nie sú v súlade s ústavou, a to, ako sa s touto skutočnosťou vysporiadal krajský súd vo svojom napadnutom rozhodnutí.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

Z pohľadu ústavnoprávneho teda treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmať príslušné právne predpisy a prax *in abstracto*, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

Podľa § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú

najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 57/2008 z 18. novembra 2008 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 11/2009 z 12. marca 2009 uložený úhrný trest odňatia slobody v trvaní jedenásť rokov a šesť mesiacov vychádzajúc z ustanovenia § 188 ods. 2 Trestného zákona, kde pôvodne určená trestná sadzba pre trestný čin najprísnejšie trestný v rozmedzí 7– 12 rokov bola na základe použitia ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona zvýšená o jednu tretinu a sťažovateľovi bol uložený trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody.

Sťažovateľovi bol teda uložený trest na základe aplikácie tzv. asperačnej zásady v zmysle ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona, a to v celom znení tohto ustanovenia, ktoré bolo platné a účinné v čase ukladania trestu, to znamená, že aj za uplatnenia tohto ustanovenia za bodkočiarkou, ktorého časť bola na základe nálezov ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 vyhlásená za nesúladnú s čl. 1 ústavy.

Sťažovateľ podal návrh na povolenie obnovy konania, okresný súd uznesením sp. zn. 30 Nt 12/2014 z 25. marca 2014 tento návrh sťažovateľ'a odmietol a krajský súd v sťažnostnom konaní uznesením sp. zn. 3 Tos 55/2014 z 15. apríla 2014 toto prvostupňové rozhodnutie potvrdil, resp. sťažovateľom podanú sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Okresný súd vo svojom uznesení dôvodil: *„Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že podmienky na povolenie obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku neboli splnené. Skutočnosti, ktoré odsúdený vo svojom návrhu na povolenie obnovy konania uvádza sú totožné so skutočnosťami v zmysle návrhu odsúdeného na povolenie obnovy*

konania, ktorý bol uznesením Okresného súdu Trnava zo dňa 28.05.2013, sp. zn. 3Nt/25/2013 podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietnutý, nakoľko neboli zistené podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku.“

Krajský súd v prijatom rozhodnutí odkazujúc na ustanovenia § 394 ods. 1, § 399 ods. 2 a § 402 ods. 2 Trestného poriadku prezentoval túto argumentáciu:

„Vychádzajúc z vyššie uvedených ustanovení zákona krajský súd dospel k záveru, že okresný súd postupoval striktne v zmysle vyššie uvedených ustanovení. Nemožno v tomto smere akceptovať námietku odsúdeného v tom smere, že v danom prípade ním podaný návrh neobsahuje síce skutočnosti a dôkazy skôr neznáme ale priamo dôvod obnovy konania vyplývajúci so stanoviska trestného kolégia Najvyššieho súdu SR dňa 26.11.2013 pod č. Tpj 44/2013, ktoré vydalo stanovisko k obnove konania pri asperačnej nakoľko ani toto stanovisko v zásade nič nemení na tom, že vo veci bolo o pôvodnej obnove konania rozhodnuté a to právoplatne. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že stanovisko Najvyššieho súdu SR o ktoré opiera svoje námietky odsúdený, je stanoviskom, ktoré nemá spätnú účinnosť a ktorým nemožno negovať ustanovenie § 402 odsek 2 Trestného poriadku, nakoľko je nepochybné, že okresný súd, v pôvodnom konaní o návrhu na povolenie obnovy konania podaného odsúdeným, zvažil všetky skutočnosti a dôkazy, na základe ktorých potom návrh na povolenie obnovy zamietol a súčasné dôvody uvedené v návrhu na povolenie obnovy konania sú totožné s tými, o ktorých už okresný súd právoplatne rozhodol.

Z hľadiska vyššie uvedených skutočností preto okresný súd postupoval správne a v súlade s ustanovením § 399 odsek 2 Trestného poriadku, kedy na neverejnom zasadnutí v zmysle § 402 odsek 2 Trestného poriadku odmietol návrh odsúdeného [REDAKOVANÉ] na povolenie obnovy konania z dôvodu, že jeho návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním.“

Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu (napr. IV. ÚS 186/07, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06), z ktorej okrem iného vyplýva, že „v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných

práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 186/07). Ústavný súd pri posudzovaní konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

Právnou podstatou rozhodovania všeobecných súdov o návrhoch na povolenie obnovy konania súvisiacich s nálezom ústavného súdu o asperačnej zásade je ústavne konformný výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s ustanovením § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Podľa právneho názoru formulovaného v stanovisku najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 44/2013 u podaného návrhu na povolenie obnovy konania vo veci skončenej právoplatným rozhodnutím, opierajúceho sa len o skutočnosti predpokladané ustanovením § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde, je splnenie podmienok obnovy konštatované už v danom ustanovení, a súd preto nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 2/2014 zo 7. mája 2014 kvalifikovalo označený právny názor ako konformný s plnohodnotnou ochranou základných práv a slobôd dotknutých subjektov, a potvrdilo tak jeho aplikovateľnosť v konaniach pred všeobecnými súdmi v plnom rozsahu.

Krajský súd v namietanom uznesení správneš záverov prvostupňového rozhodnutia okresného súdu, ktorý návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania odmietol, podporil predovšetkým poukazom na ustanovenie § 402 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého z dôvodu uvedeného v § 399 ods. 2 môže súd návrh odmietnuť na neverejnom zasadnutí iba v tom prípade, ak návrh uvádza tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním.

Zo znenia dotknutého ustanovenia § 402 ods. 2 Trestného poriadku, na ktorý sa krajský súd odvoláva, však vyplýva, že aplikovateľnosť tohto ustanovenia predpokladá situáciu uvedenú v ustanovení § 399 ods. 2 Trestného poriadku („Súd návrh na povolenie obnovy konania zamietne, ak nezistí podmienky konania podľa § 394“), a teda neexistenciu podmienok pre obnovu konania v intenciách § 394 Trestného poriadku. V prípade sťažovateľa odsúdeného na základe aplikácie asperačnej zásady však v záujme plnohodnotnej ochrany jeho základných práv a slobôd bolo povinnosťou všeobecného súdu uplatniť ústavne konformný výklad ustanovenia § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s ustanovením § 394 ods. 1 Trestného poriadku, a teda konštatovať splnenie podmienok obnovy konania z dôvodov uvedených v citovanom ustanovení zákona o ústavnom súde. Aplikovateľnosť ustanovenia § 402 ods. 2 Trestného poriadku tak vo veci sťažovateľa neprichádzala do úvahy.

Keďže krajský súd v napadnutom rozhodnutí akceptoval závery rozhodnutia okresného súdu, ktorý neuprednostnil pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa ten výklad príslušných ustanovení zákona o ústavnom súde a Trestného poriadku upravujúcich podmienky pre povolenie obnovy, ktorý zabezpečuje plnohodnotnú realizáciu ústavou a dohovorom garantovaných práv sťažovateľa, porušil sťažovateľove práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (podobne § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie [podobne § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa, a preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V zmysle § 56 ods. 6

zákona o ústavnom súde v tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právny zástupca sťažovateľa si v podaní doručenom ústavnému súdu 6. marca 2015 uplatnil trovy konania v celkovej sume 518,77 €.

Ústavný súd podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v uplatnenej sume 518,77 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti, resp. doplnenie sťažnosti) v hodnote po 134 €, vrátane režijných paušálov v hodnote po 8,04 €, ako aj 20 % DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľa platcom, a tiež za tretí úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu) v hodnote 139,83 € vrátane režijného paušálu v hodnote 8,39 € a tiež 20 % DPH, ktorú uhradí Kancelária ústavného súdu na účet právneho zástupcu sťažovateľa a následne krajský súd bude povinný uhradiť štátu tieto trovy právneho zastúpenia na účet Kancelárie ústavného súdu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2015